

Асоціація
Благодійників
України

**Розширений коментар щодо
методики формування щорічного рейтингу
«Топ 100 публічних транспарентних
доброчинних організацій України
(за результатами діяльності у 2023 році)»**

Методика формування щорічного рейтингу «Топ 100 публічних транспарентних доброчинних організацій України» була розроблена у 2023 році ГО «Центр ділового партнерства» на замовлення Асоціації благодійників України як укладача та організатора Рейтингу (партнером цього проєкту виступило ТОВ «Фінтехальянс»). Саме на базі цієї методики і був сформований перший щорічний рейтинг ТОП 100, результати якого були оприлюднені минулого року. Основні принципи та засади цієї методики були використані нами і цього року при формуванні наступного другого Щорічного рейтингу.

Зокрема, для цілей цього Рейтингу до доброчинних організацій ми відносимо неприбуткові формалізовані структури (різного організаційно-правового статусу, зокрема, благодійні, волонтерські організації, громадські об'єднання, релігійні організації тощо), які відповідно до свого статуту займаються благодійною діяльністю та подають офіційну фінансову звітність.

Перелік організацій, які склали основу Рейтингу, був сформований із використанням виключно відкритих інформаційних джерел, а ранжування доброчинних організацій відбулось на підставі відкритої інформації про обсяг коштів, які були використані ними у минулому році для реалізації власних благодійних програм (проєктів). Тобто, Топ 100 – це перелік доброчинців, які минулого року публічно у різний спосіб задекларували розмір своїх річних витрат і ці організації розміщуються у рейтингу відповідно до ранжування за обсягом цих витрат.

Для досягнення цілей дослідження та пошуку фінансової інформації про результати діяльності у 2023 було проведено кабінетний аналіз (desk research) вторинних наявних даних щодо діяльності неурядових організацій. Були використані дані відкритих реєстрів та переліків цільових організацій компанії Опендатабот, що надає доступ до державних даних з основних публічних реєстрів, опрацьовувалися фінансові звіти, розміщені на сайтах доброчинних організацій, аналітичні тематичні публікації. Також використовувалися результати власних попередніх досліджень, дані з конкурсних заявок Національного конкурсу «Благодійна Україна» (<https://blagoukraine.org/>) та публічного рейтингу благодійних організацій «Компас благодійності України»

(<https://compass.vboabu.org.ua/>). Разом з тим, був проведений також медіа-моніторинг щодо присутності доброчинних організацій у інтернет просторі.

Окрім даних про обсяг коштів, які були використані учасниками Рейтингу для реалізації власних доброчинних програм, у щорічному огляді також міститься інформація про офіційну назву доброчинної організації, адресу її веб-сайту (фб-сторінки чи інстаграм), а також подана інформація про засновників цієї організації, місце її офіційної реєстрації та дату заснування.

Формуючи Щорічний рейтинг Топ 100+, ми, як його розробники, виходили з того, що чинне українське законодавство вимагає від неприбуткових організацій подання щорічного податкового звіту, але не змушує їх офіційно оприлюднювати таку інформацію. Тому, частина доброчинців користується цим правом, не відкриваючи публічно результати своєї фінансової діяльності, що ускладнює для розробників пошук потрібної інформації, а то і робить цей процес практично неможливим.

При формулюванні назви Щорічного рейтингу ми використали терміни «публічний» і «транспарентний». Публічний: у розумінні – відомий, пізнаваний, суспільно орієнтований; транспарентний – як означення відкритості, прозорості. Саме ці два терміни та критерії і визначали логіку організаторів щодо включення тих чи інших неприбуткових організацій до переліку Топ 100. Тому до нього, до прикладу, не попали благодійні фонди чи громадські організації із великими задекларованими обсягами витрат, але без жодної згадки про них в інтернеті та практичною відсутністю інформації про їхню поточну діяльність. Разом з тим, при формуванні нашого Рейтингу ми зіштовхнулися із тим, що в інформації, яку надає система Опендатабот, можуть міститися недостовірні дані щодо обсягів залучених коштів доброчинними організаціями, в першу чергу у бік її завищення. Тому інформацію від Опендатабот (у випадку наявності сумніву) ми перевіряли шляхом вивчення оригіналів щорічних податкових звітів, а також пошуку інформації у конкурсних заявках учасників Національного конкурсу «Благодійна Україна» та рейтингу «Компас благодійності України». Окрім цього, або телефон або письмово упорядники контактували із багатьма організаціями, які неодноразово підтверджували помилки у реєстрах компанії Опендатабот стосовно наданих результатів діяльності, що змушувало нас робити відповідні корективи. Виходячи із того, що термін «відомий» далеко не завжди корелюється із поняттям «транспарентний», ми не включили до Рейтингу цілий ряд достатньо відомих доброчинних організацій, оскільки на їхньому сайті або практично немає звітної інформації, або ж їхня звітність зупинилася на позначці двох-трьохрічної давності та відсутні актуальні згадки про поточну діяльність.

У минулому році ми формували щорічний огляд у форматі «річний Рейтинг ТОП 100», який, відповідно, мав сто учасників. Цього року, працюючи над цим рейтингом, ми дещо змінили систему його формування і запровадили Рейтинг

ТОП 100+. Ми це зробили, виходячи із таких міркувань. Розробляючи ідеологію цього Рейтингу та механізм її реалізації, ми обговорювали різні кількісні параметри, але зупинились на форматі ТОП 100. З одного боку – це достатньо традиційне число, з другого – набрати відповідну кількість учасників такого рейтингу, які б відповідали всім нашим вимогам, було достатньо непросто.

Цього року, працюючи над формуванням рейтингу, ми зіштовхнулись із неочікуваною для нас проблемою. По-перше, несподівано для нас до основного переліку не попав цілий ряд дуже відомих знакових благодійних фондів, без яких вже складно уявити сьогодні добродійне життя України. Ми розглядали різні варіанти вирішення цієї дилеми і прийшли до висновку, що максимально прийнятним для нас варіантом є створення Рейтингу ТОП 100+, тобто формування основного переліку, у якому є 100 учасників і додаткового переліку, у якому саме і є цей +, тобто ще 10 благодійних фондів. Саме цей формат представлення і був опублікований 30 травня 2024 року на нашому сайті (<https://vboabu.org.ua/news/6231.html>).

Але 20 червня цього року відбулось нагородження переможців Національного конкурсу «Благодійна Україна-2023» і в процесі остаточного оцінювання конкурсних заявок ми зрозуміли, що серед учасників є ще значна кількість добродійних організацій, які відповідають критеріям рейтингу ТОП 100 і за всіма своїми параметрами достойні увійти до основного переліку. Але Рейтинг ТОП 100 ми вже оприлюднили 20 днів тому і провели презентацію його результатів. Тобто, ми отримали чергову дилему, яка знову потребувала свого вирішення. Наше ж рішення полягало в тому, що ми, не змінюючи основного переліку, розширили рамки додаткового переліку, збільшивши його до 25 учасників. Цей перелік вийшов трохи різноформатним, але, на наш погляд, максимально можливо компромісним і справедливим. **І саме цю версію ТОП 100 плюс ми сьогодні офіційно презентуємо.**

Формуючи цей Рейтинг, ми, як організатори та упорядники, вважали, що його публікація дасть можливість членам українського суспільства отримати більш повну інформацію щодо результатів діяльності провідних суб'єктів добродійної діяльності та більш усвідомлено робити свій вибір щодо їхньої фінансової підтримки. Разом з тим, на наш погляд, Топ 100+ може стати додатковим стимулом для добродійців щодо більш прозорої та більш суспільно орієнтованої діяльності, а також дасть їм можливість використовувати дані Щорічного рейтингу як додатковий маркетинговий чи фандрайзинговий інструмент, особливо при комунікації із міжнародними чи іноземними партнерами.

Ми цілком свідомі того, що наша версія Щорічного рейтингу ТОП 100+ може викликати різновекторні оцінки та коментарі серед добродійної спільноти і тому завчасно інформуємо, що готові до дискусії та до конструктивного обговорення методики і результатів рейтингування.